

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อการศึกษาปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงานของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในเขตการศึกษา11 โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

3.1 ลำดับขั้นตอนของการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และเนื้อหาสาระการวิจัยให้ครอบคลุมเนื้อหาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดกรอบและแนวคิดในการวิจัย

3) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4) สร้างเครื่องมือในการวิจัย

5) การทดสอบและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เมื่อได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยฉบับร่างแล้ว ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงและทดลองใช้ เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือ โดยกำหนดพื้นที่ทดลองคือศูนย์การ

ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสกลนคร และนครพนม จำนวน 30 คน หลังจากนั้นจึงปรับปรุงใช้เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ต่อไป

6) รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเครื่องมือฉบับที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

7) วิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้รับข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ และแปลผลการวิจัยจากค่าสถิติที่ได้

8) สรุปผลและเสนอผลการวิจัยต่อคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้ศูนย์บริการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ เป็นสถานที่ทำการวิจัย

จำนวนประชากรในกลุ่มต่าง ๆ จำแนกเป็นรายจังหวัดได้ดังนี้

1) จังหวัดนครราชสีมา	38	คน
2) จังหวัดชัยภูมิ	28	คน
3) จังหวัดบุรีรัมย์	23	คน
4) จังหวัดสุรินทร์	48	คน
5) จังหวัดศรีสะเกษ	24	คน
รวมประชากรทั้งสิ้น	161	คน

3.2.1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดให้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทั้งหมด

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	หัวหน้าศูนย์	เจ้าหน้าที่	รวม
นครราชสีมา	25	13	38
ชัยภูมิ	15	13	28
บุรีรัมย์	20	3	23
สุรินทร์	13	35	48
ศรีสะเกษ	19	5	24
รวม	92	69	161

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

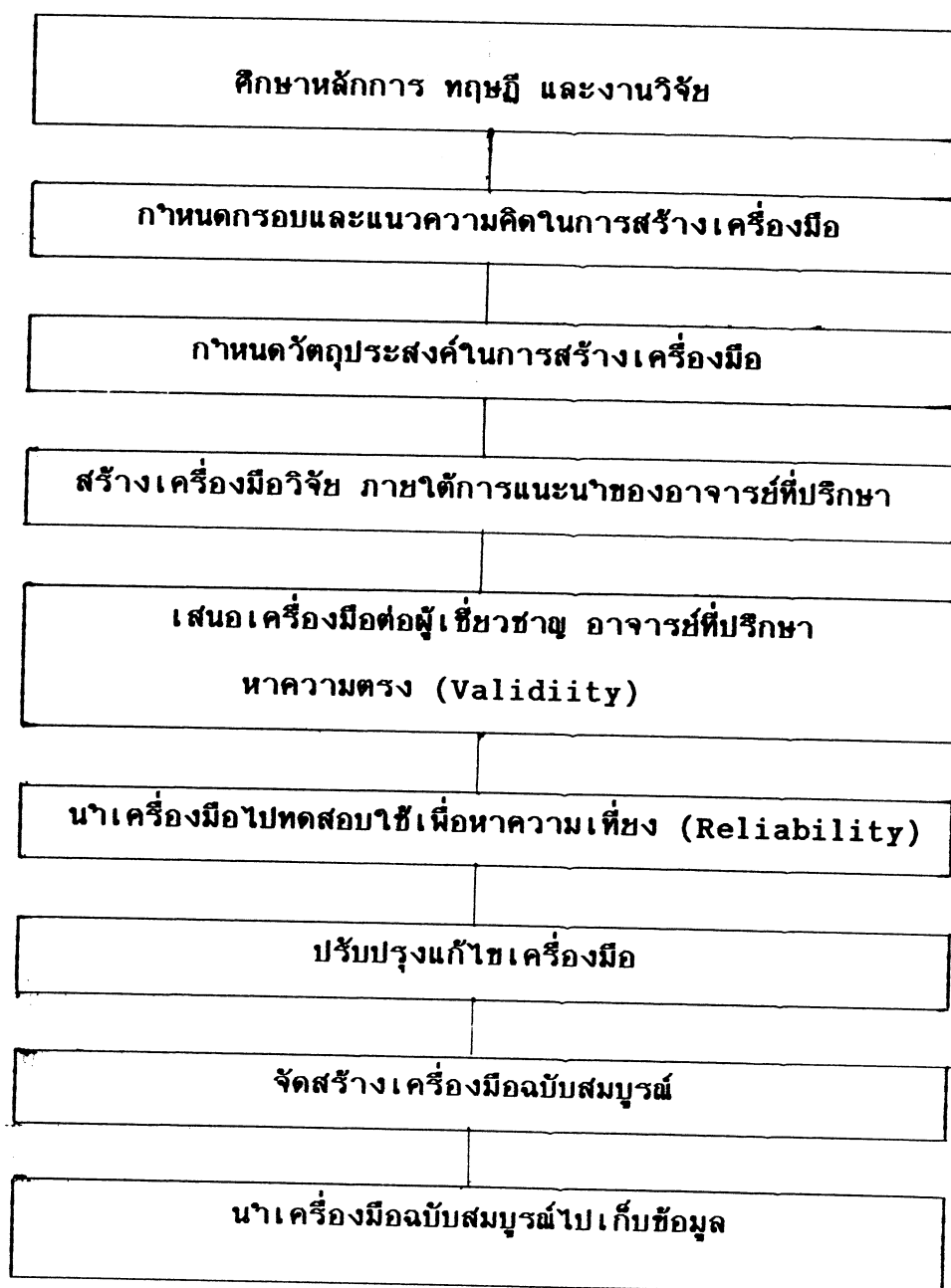
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเอกสารรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือ ในการวิจัย
- 2) กำหนดกรอบแนวความคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย
- 3) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือโดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา
- 4) สร้างเครื่องมือวิจัยภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
- 5) เสนอร่างเครื่องมือต่อผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อหาความตรง (Validity) ทั้งด้านความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจน ความถูกต้องของภาษา

6) นำเครื่องมือไปทดลองใช้ เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง 30 คน ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสกลนคร และนครพนม และหาค่าความเที่ยงจากค่า สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของครอนบาค (Cronbach)

- 7) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ
- 8) สร้างเครื่องมือฉบับสมบูรณ์
- 9) นำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

5) การทดสอบ และปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเมื่อได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยฉบับร่างแล้ว ผู้วิจัยจะนำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรง และทดลองใช้เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือ โดยกำหนดพื้นที่ทดลองคือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสกลนคร และนครพนมใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 คน หลังจากนั้นจึงปรับปรุงใช้เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ต่อไป

6) รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

7) วิเคราะห์ข้อมูล หลังจากได้รับข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว นำมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าสถิติตามประเภทของเครื่องมือ นั้น ๆ และแปลผลการวิจัยจากค่าสถิติที่ได้

8) สรุปและนำเสนอผลการวิจัยต่อคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

3.3.2 รูปแบบของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของข้าราชการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ คือ เพศ อายุ อายุราชการ ตำแหน่งปัจจุบัน ระดับการศึกษา และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ปัญหา และแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงานของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการปฏิบัติงานของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยจำแนกปัญหาออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านส่งเสริมและบริการการศึกษา ด้านหน่วยจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้านศูนย์การเรียน และด้านส่งเสริมการศึกษาชุมชน และกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนแบบสอบถามเป็น 4 ระดับ ดังนี้

- 4 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 3 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับ มาก
- 2 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงาน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านส่งเสริม และบริการ การศึกษา ด้านหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ด้านศูนย์การเรียนรู้ และด้านส่งเสริม การศึกษาชุมชน ตอนที่ 3 นี้ ผู้วิจัยนำไปใส่ต่อท้ายตอนที่ 2 ของปัญหาแต่ละด้าน เพื่อสะดวกในการตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.3.3 คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ด้านเนื้อหา (Content) พิจารณาความครอบคลุมและความตรงด้าน เนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้
- 2) ด้านการใช้ภาษา (Wording) พิจารณาความเหมาะสมความชัดเจนและ ความถูกต้องของการใช้ภาษา
- 3) ด้านโครงสร้างและรูปแบบของเครื่องมือ
- 4) ด้านอื่น ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าควรเสนอแนะ

เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือมา ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ จึงได้จัดพิมพ์เครื่องมือต้นฉบับ เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) โดยนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try-out) กับหัวหน้าศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในจังหวัดสกลนคร และนครพนม จำนวน 30 คน วิเคราะห์โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) (อ้างถึงในประยูร อาษานาม, 2534) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบ สอบถามเท่ากับ 0.95

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ ให้ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตการศึกษา 11 เพื่อขอความร่วมมือให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และข้าราชการที่ปฏิบัติงานในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
- 2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในบางส่วน
- 3) ผู้วิจัยดำเนินการออกสัมภาษณ์ สังเกตการปฏิบัติงานของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เพื่อศึกษาข้อเท็จจริง สภาพปัญหา และแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 10 อำเภอ ประกอบด้วยศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมือง - นครราชสีมา, บักรงชัย, บัวใหญ่, คง, สีคิ้ว, สูงเนิน, ขามสะแกแสง, จักราช, ประทาย และครบุรี
- 4) ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภออื่น ๆ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบและส่งกลับทางไปรษณีย์
- 5) แบบสอบถามเพื่อการวิจัย ที่ผู้วิจัยส่งไปทั้งสิ้น 161 ชุด ได้รับกลับคืน 156 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.90

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด
- 2) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

(1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ และร้อยละ

(2) วิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงาน 5 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านส่งเสริมและการศึกษา ด้านหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ด้านศูนย์การเรียนรู้และ ด้านส่งเสริมการศึกษาชุมชน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

(3) แนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงาน 5 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านส่งเสริมและบริการการศึกษา ด้านหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ด้านศูนย์การเรียนรู้และด้านส่งเสริมการศึกษาชุมชน โดยเรียงเรียงเป็นความเรียงตามลำดับความถี่ของคำตอบที่ได้

(4) การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาการปฏิบัติงาน พิจารณาจากระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ดังนี้

3.51 - 4.00 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

2.51 - 3.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

1.51 - 2.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก